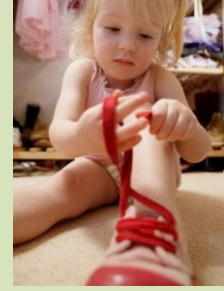

SORUMLULUK

Kimse bu dünyaya bağımsız, otonom veya kendinden sorumlu olarak gelmez; ancak gelişimle bu yetilere sahip olabiliriz. Hepimiz geliştikçe hayatla başetme yetelerimiz artar, üzerimize düşen sorumlulukların farkına daha kolay varır ve bunları taşımayı daha rahat öğreniriz. Kendi sorumluluklarımızı taşımayı öğrendikçe de gelişiriz. Burada karşılıklı bir ilişki söz konusudur.

"Ben bunu yapabiliyorum!" demek ve bunu keşfetmek, kuşkusuz çocukluğun en büyük zevklerinden biridir. Çocuğun görev duygusuyla değil de gelişmesinin ve olgunlaşmasının bir sonucu olarak, bir takım işler başardığının anne ve babası tarafından ona hissettirilmesi çocuğu mutlu kılacaktır. Kendine güveni artan çocuk sevinç çığlıkları atar, "Ayakkabılarımı bağlayabiliyorum!" "Masayı toplamaya yardım edebilirim!" Bu örnekler bize gelişim sürecinde "yetenekler" in "sorumluluk alma" ile ne kadar bağlantılı olduğunu gösteriyor. Bu tecrübeler çocuğa büyük bir zevk, mutluluk ve onur verir, ancak çocuğun gelişmeye devam etmesi için çaba göstermesi zorunludur.

Çocuklar geliştikçe, tercihleri aileleri tarafından yapılır, tüm kararlar yine onlar tarafından alınır, çocuklara hiç bir sorumluluk yüklenmez ve onlardan hiçbir şey beklenmezse, burada bir tehlike var demektir. Çünkü böyle bir tutum çocukların diğer insanlara bağımlı olarak yetişmesine neden olacaktır. Başka bir deyişle, birey olma duygusunu yeterince tadamayan, yaşlarının gerektirdiği yeteneklere sahip olmaktan yoksun ve tabii ki sorumluluk almaktan kaçan çocukların yetişmesine neden olacaktır. Çocuklardan çok fazla şey beklenmesi de doğru değildir. Kapasitelerini aşan istekler, çocuğu pasif olmaya iter. Yenilgi ve yetersizlik hisleriyle boğuşan çocuk, hiç bir zaman birey olmayı öğrenemeyecek ve sorumluluk almaya cesaret edemeyecektir.

Aileler çocuktaki yetenekleri ve sorumluluk alma duygusunu besleyecek olanaklar yaratmalıdır. "İtaat etme" yerine "birlikte çalışma" önem verilmesi gereken bir değer olarak vurgulanmalı, çocuk düşünmeye zorlanmalıdır. Olaylarla sonuçları arasındaki sebep - sonuç ilişkileri çocuğa öğretilmeli, aileler içinde sağlıklı bir insanın gelişebileceği güvenli bir çevre yaratmalıdır. Çocuklar kabul gördükleri bu çevrede birbirlerine güvenmeyi ve saygı duymayı daha rahat öğrenirler.

Aileler ayrıca çocuklarına her konuda yaşlarına uygun seçenekler ve sorumluluklar sunabilmelidir. Mesela çocuğa ev işlerinin düzenlenmesine katkıda bulunabileceği sorumluluklar verilebilir; masayı temizlemek, çöpü apartman görevlisine vermek, odasını toplamak gibi. Böylece çocuk ailenin bir üyesi olarak kendini önemli hisseder. Çocuk başarılarından dolayı kutlanmalı, sorumluluk aldığı anda övülmelidir. Anne-baba çocuğunun yeteneklerine ve değerlerine inanmalıdır.

Sorumluluk alma, özerklik (birey olma) ve olgunlaşma ancak ve ancak değer olarak kabul edildiğinde ve amaç olarak seçildiğinde gerçekleşebilir.

Bernar Nahum İlkokulu Rehberlik Servisi

SORUMLULUK KAVRAMININ KAZANDIRILMASINDA EVDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

● Çocuğunuzun sorumluluklarını belirlemesine yardımcı olabilir, sorumlulukları üzerine konuşabilirsiniz. Çocuğunuza hangi işlerden sorumlu olacağına karar vermesi için fırsat verin.

● Belirlenen sorumlulukları (anne-baba-çocuk) listeleyip ve herkesin

görebileceği bir yere asabilirsiniz, çocuğunuz arzu ederse kendi sorumluluklarının resmini yapabilir.

● Çocuğunuz kaç yaşında olursa olsun, ona her zaman bir işi nasıl yapacağını adım adım anlatın. Bu dersleri zaman zaman tekrarlamaya hazır olun.

● Çocuğunuzun her yardımcı oluşunda olumlu geribildirim verin. Amacınızın; bu işlerle çocuğunuza kendini gösterme ve bir iş başarmanın gururunu yaşama fırsatı vermek olduğunu unutmayın.

● İşler sizin istediğiniz kadar iyi yapılmadığında üzülmeyin. Çocuğunuzun denediği için gurur duyması ve tekrar deneme cesaretini taşıması daha önemlidir.

● Çocuğunuzun dinleyin. Eğer işlerini yapmakta güçlük çekiyorsa, nedenini bulun ve onun bu sorunu çözebilmesi için yardım edin.

● Her hafta sonu "sorumluluklarımız" toplantısı yapabilir, toplantıda yerine getiremediğiniz ve getirdiğiniz sorumluluklar üzerine konuşabilirsiniz.